

Nr. 5.
An. IV
1835.

Gherla
1/13
Mart.

FAMILIAR

Apare in 1/13 si 15/27 a luni. — Pretiulu pre unu anu e 4 fl., $\frac{1}{2}$ anu 2 fl.
pentru Romani'a pre anu 10 franci — lei noi.

EUGENIE STATESCU.

S'a nascutu la 1838. E unulu din juu'a generatiune româna care a succedatu evenimentelor dela 1848. Doctoru in dreptu dela Facultatea din Paris, advocatu renumitu, fostu deputatu acum Senatoru si Ministru, dâ sulu si-a inceputu cariera diplomatica de pe la 1868. — Intratu ast'feliu de tēneru in viati'a politica s'a distinsu repede, atātu cā oratoru prin liberalismulu ideiloru si vederiloru s'ale, cātu si cā Ministru prin circularile s'ale despre cari au vorbitu cu multa elogi diarele liberale straine. Elu apartine cu totulu partidulu liberalu cārui'a i-a adusu prin talentulu si autoritatea s'a, serviciu insemnate. — Deputatu, Senatoru, Ministru in mai multe rēnduri, Eugenie Statescu a sciutu se arate pretutindeni, in Camera si Senatu, unu devotamentu fara margini causei liberale, intentiuni oneste, in fine unu adēncu sēntimentulu pentru implinirea datoriloru cetatienesci. — Pentru prim'a ōra fū chematu la putere in 1876 sub ministeriulu liberalu formatu de Ioanu Bratianu, cu titlulu de ministru alu justitiei. Acestu evenimentu fū salutat de tōta tinerimea

liberala a tieriei, cārui'a i-erā unulu din membrii cei mai remarcabili si care vedeā intrēnsulu pe reprezentantulu mariloru idei reformatōrie si ale nobileloru s'ale

aspiratiuni. — Si dēnsul nu amagi nici de cum frumoșele sperantie ale tinerii generatiuni pe care o represinta. Actiunea s'a cā Ministru alu justitiei fū fecunda in binefaceri. — Elu dede proba unui respectu inalterabilu pentru independentia, magistraturei, si ajutā din tōte puterile a inradacinā in spiritulu natiunei, sēntimentulu dreptatiei populare, prin care revenindu la vechile traditiuni judiciare ale tieriei, organisā justiti'a rurala, si printr'acēsta realisā unulu din punctele cele mai principale ale programei partidulu liberalu. — La Ministeriulu Afaceriloru Straine in 1882. Stātescu a sciutu in momente de mari fortuni se conduca barc'a tieriei s'ale prin spumoasele valori care o amenintia, cu unu tactu si o adresa mai p̄e susu de ori ce elogiuri. —

EUGENIE STATESCU.

Cā oratoru, este unulu din cei mai talentati, cuvēntulu seu gravu, eloquentu si presaratu de sarcasme, pare cā asvārle sageti mortale in rēndurile adversariloru.

VIATI'A JERTFITA.

Novela istorica originala

de

V. R. BUTICESCU.

(Premiata cu unu cotoru de auru batutu cu petrii nestimate si prevediutu cu péna de auru.)

(Urmare.)

III.

Greculu Ienache a tradatu óstea româna. Turcii au trecutu Dunarea pe trei locuri, au incungiuratu óstea lui Blagu, o au suprinsu si o au respitu.

Au trecutu o lume de ómei, si a incungiuratu o óste mica si vënduta.

Au luptatu români cum póte luptá omu cu omu, s'au batutu cá vitegi, si-au caditu cá barbati voinici. Dar' au caditu sermanii vënduti de unu strainu, care s'a luptatu la pieptulu mamei lor.

Blagu a statu in frunte pana la cele din urma. Nu l'a potutu invinge sabi'a, nu foculu, dar' l'a invinsu tradarea.

Câmpulu erá plinu de morti, toti voinici tãneri cu arm'a in braçie, — ér' Radu Domnulu si Blagu comandantulu devenira prinși.

Mehmet beifulu a calcatu o parte de tiéra, a gefuitu marginele Dunarii, si-au trecutu ap'a indereptu.

Ce a aflatu bunu si frumosu a dusu cu sine, a dusu pe Domnulu tierii, si a dusu capulu si fal'a óstei române, pe Blagu, — robi la turci.

Mehmet beifulu erá la tielu, numai viéti'a lui Radu Domnulu stateá între elu si între tronulu tierii romanesci.

Asiá cugetá elu hainulu.

Si Radu erá in mân'a lui. Deci turculu nu cugetá multu. Pe Radu Domnulu ilu ucisè, ér' pe Blagu ilu incuiá sub zidurile Nicopolului. Radu-i faceá pedeca, elu trebuia se móra; Blagu inse aveá se traiésca si se suferere. Cine scie de ce-i va fi buna odata viéti'a, si la ce-lu va induplicá suferinti'a pe falniculu boieriu.

— Asiá cugetá Mehmet, elu nu cunosceá pe Blagu.

Jun'a boerésa a remasu — veduva. Cà-ci veduva erá femeia a càrei barbatu ajungeá robu la turci. Pentru acelu omu a apusu sórele.

Dar' soçi'a nu crede cà nu-si va scapá barbatulu. Irin'a nu credeá cà atât'a credintia si dragoste se fie pedepsita atâtu de amaru. Se incredeá in dragostea ei si in D.-dieu.

Si á alergatu tier'a, portându-si cu sine farmeculu: dorerea si lacrimile; dar' n'a aflatu mângare. Turculu aveá putere si n'aveá mila.

A mersu la divanulu tierii, — dar' cine are putere in contr'a Sultanului? Si a mersu la boieri cu nume mari, si cu putere mare, — a tramisu jalba la turci, si-a plânsu dorerea la crestini, dar' nu a aflatu mângare.

Omu dara nu-i poté ajutá. Deci si-a facutu cruce si a luat intr'ajutoriu credinti'a ei si pe D.-dieu.

Avea si o-a pusu in bani, si a adunatu galbeni multi, o comóra intréga, — si a trecutu Dunarea.

— Asiá se cade se faci — o imbarbatá Ienache; ér' in sine cugetá: se tréca odata Dunarea pe pamentu turcescu, se-si vëndu mosiile, se-si smulga radacinile din pamântulu tierii, cá se n'aiba la ce se dori.... Scia elu cà Irin'a are credintia tare, si unu caracteru de fieru, dar' scia elu cum frânge si tocesce suferinti'a si desnadajdurea pe pamântu strainu.

Scia si Irin'a cà trecându Dunarea, va aveá de-a îndurá multe; dar' ce suferintia ar' fi fostu prea multa pentru elu pentru scaparea lui Blagu. Va merge la turci cu bani de auru si cu lacrimi de femeia; va cersí pe la usile lor, le va scaldá petiórele cu lacrimi, — si-lu va scapá.

* * *

Dincolo de Dunare lângu unu satu micu erá o manastire, si lângu manastire o casutia mica si saracutia.

Dela manastire spre Dunare se intindeá taber'a turciloru sub Ali beiu subcomandantulu ostiloru osmane.

Din departare se vedeáu corturile turciloru, si mii de focuri — si din cându in cându cete de sentinele trecându pe câmpu in susu si in josu.

La manastire erá tacere, dar' la casuti'a de lângu ea se vedeá zare de lumina.

In casa lângu o masutia de lemn, siedeá Irin'a soçi'a lui Blagu, cu capulu pe mâna, ér' la drépt'a ei siedeá Ienache.

Ea priveá lungu, asiá... in aeru; elu priveá in faci'a ei. In faci'a ei se scriá dorerea si gândirea, in faci'a lui vicleni'a si o lacrima dragastósá.

— Stergeti lacrimile cocóna Irina, — diceá greculu; stergeti lacrimile, si privesci cu ochi curati!

— Ah Ienache nu vedu eu óre primejdi'a si reulu in tóta negrėti'a s'a?....

— Nu cocóna; — nu vedi ceea ce ar' trebui se vedi. Privesci, privesci te rogu si vei vedeá lumea luminata, viéti'a in florita, si viitoriulu teu stralucitu!

Irin'a tresari. — întórse capulu, si priví la elu cá trezita din somnu.

— Cum, pe ce cale, cine-mi póte mie aretá acelu tablou, de cari spuni?

Ienache ingenunchiá la petiórele ei, si cu vorba tremurátore dar' otarita. disè:

— Eu!

Irin'a priveá cu ochi mari. Nu se precepeá.

— Pe tatalu din ceriu, Ienache, ce spuni?

— In tiér'a mea cea frumósá, departe de tiér'a t'a cea napastuita, departe de puterea pagânului, — amu mosii boieresci, palute pentru dîne, si bani pentru dulcele vietii. Aici in sufletu amu o comóra, unu focu domnediescu, — mai mare cá totu pamântulu, unu focu ce arde neincetatu. Fii dómna, — eu sum robu, — — ti-oiu face tronu in palutele mele, si io voiú stá la petiórele t'ale — robu....

Irin'a începù a se tredî.

Dintâiu rosî, dar' rosieti'a trecù peste faci'a ei repede cá o radia, apoi ingalbini cá cér'a. Si redicându-se inalta si cu demnitate, disè:

— Ce vrei Ienache?

— Amorul tu! disè elu tremuratori.

Cocón'a Irin'a se repedî cá o leóica, apucà unu pumnalu din brêulu greului, si-lu implântà in pieptulu lui.

Cutitul a scosu sânge, dar' n'a strabatutu. Irin'a se trase doi pasi indereptu, si statù asiá. O talia nalta, o facià inspirata, si o privire nimicitóre i dadeáu aspectulu unui cherubu resbunatoriu.

— N'a strabatutu, cocóna! Vino, te rogu, vino redica cutitul si mi-lu implânta a dóu'a óra! Acolo e foculu ce me arde, — vino stênge-lu, se-lu stênga mân'a t'a.

— Lase-me si esi! strigà boerés'a aspru.

— Mergu — disè elu. Mergu, si nu voiu veni pana me vei chemá tu. Dar' tiene minte, tu, ângerulu perirei mele, — daca va sosí reulu, care are se vina asupr'a t'a — cugetà la mine. Eu si D.-dieulu ce a stârnitu acést'a dragoste in mine, — 'ti-vomu ajutá. Tu nu scii ce te ascépta, dar' eu sciu. Cându va veni sórtea cu tóta furi'a ei me chiama, si io voiu veni.

Asiá disè Ienache cu glasu doiosu si tremuratori, privindu la ea cá la faci'a unei madone sânte, — apoi se scolà, si mai privindu odata la ea cu o privire mascata dulce — esi.

Cu atât'a mai bine — disè elu in sine, mergându pe o cale.

Focu strajnicu repede se stinge. O nutresce inse nadejdea, — acést'a nadejde trebue se piéra. — Si ea va fi a mea. Credinti'a si speranti'a, cà-lu va scapá — o tiène si o intaresce; acestu sóre se-lu stêngu, se remâna intunerecu in jurulu ei....

Pornitu cu acestea cugete a trecutu prin taber'a turciloru, si intralta dí a intratu la Ali beiu subcomandantulu.

Beifulu siedeá restornatu pe unu covoru si trageá dintr'unu cibucu mare.

Când intrà Ienache, se scolà mersè inaintea lui, si-lu strinse in braçie, apoi éra se asiedià pe covoru. Ienache inse remase stându.

Ali, începù elu. Eu ti-amu vëndutu tiér'a, care me-a laptatu, pentru o femeia. Voi a-ti câscigatu o invingere stralucita, favorulu sultanului, si tronulu unei tieri, dar' eu am lipsa se-mi sporiti dobênd'a.

Ali facù facià buna.

— Ce ceri chiru Ienache?

— Unu bacatelul, o nimic'a tóta. Unu lucru ce arunci in vale, ce dái la cióre se-lu mânce.

— Spune chir Ienache, ce ceri?

— Unu capu de omu. Nimic'a tóta.

— Unu capu de omu?

— Asiá e Ali, un capu de omu, capulu lui Blagu! Ali statù unu momentu, dar' Ienache continuà:

— Ali, eu ti-amu vëndutu unu tronul, si nu m'am cugetatu. Ti-amu datu mîi de capuri, tènere si vii, — eu ceru numai unulu, un capu de om mortu.

Ali padî a respunde:

— In trei díle vei aveá capulu lui Blagu.

— Bine-i Ali, in trei díle.

— Adi voiu refera beifului, care cunósce numele lui chiru Ienache, — si in trei díle vei aveá capulu lui Blagu.

Ienache, i intinsè mân'a.

— Eu grecu, tu grecu, — sângele apa nu se face disè Ienache pretinesce, apoi se pusè si elu pe covoru. Lucrulu ispravitu, acum'a eráu prieteni.

„Nadejdea, — acestu sóre se-lu stêngu, se remâna intunerecu in jurulu ei!“

Greculu érá la scopu.

(Va urmá.)

COPIII.

Scurta ochire asupr'a loru si a obiceiuriloru dela nascere si botezu.

Studiu socialu

de

EUFROSINA HOMORICÉNU-STOENESCU.

Baccalaureata in litere si sciintie, Membra cu semne de distinctiune a mai multoru societati literarie, scientifiche si filantropice etc.

— Premiatu cu 100 franci. —

(Urmare.)

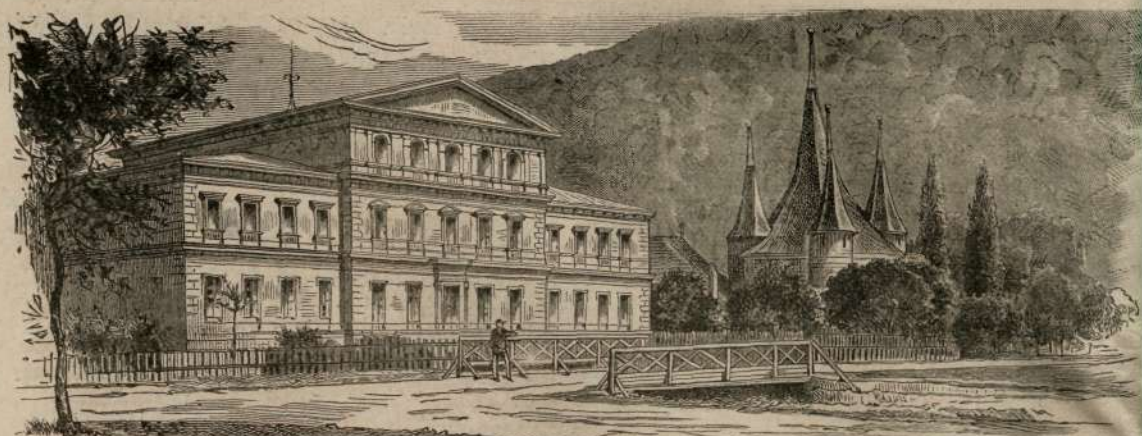
Trebue inse se marturisimu cà in privinti'a drepturiloru copiiloru mai maltu jumetatea din urma a secolului nostru fù inspirata de mai deplina dreptate. Dupa 1848, epoc'a de generala desceptare a popóreloru, sosira reforme mai echitabile si in cestiunea de care ne ocupamu aci. Nu mai departe, la noi in Romani'a sub legea vechia, legea Caragea copiii nu moštenéu de-o potriua pe parinti.

Éta cum se esprima art. 17. §. b. c. si d. din Cap. III. pentru moštenire séu chironomia: „Când au fetiori (parintii morti, se intielege) moštenescu fetiorii de-o potriua fie-care.“ „Cându au fetiori si fete, numai fetorii moštenescu de-o potriua, si pe fete, de voru fi neinzestrate, datori suntu se le inzestrezze si se le casatorésca.“

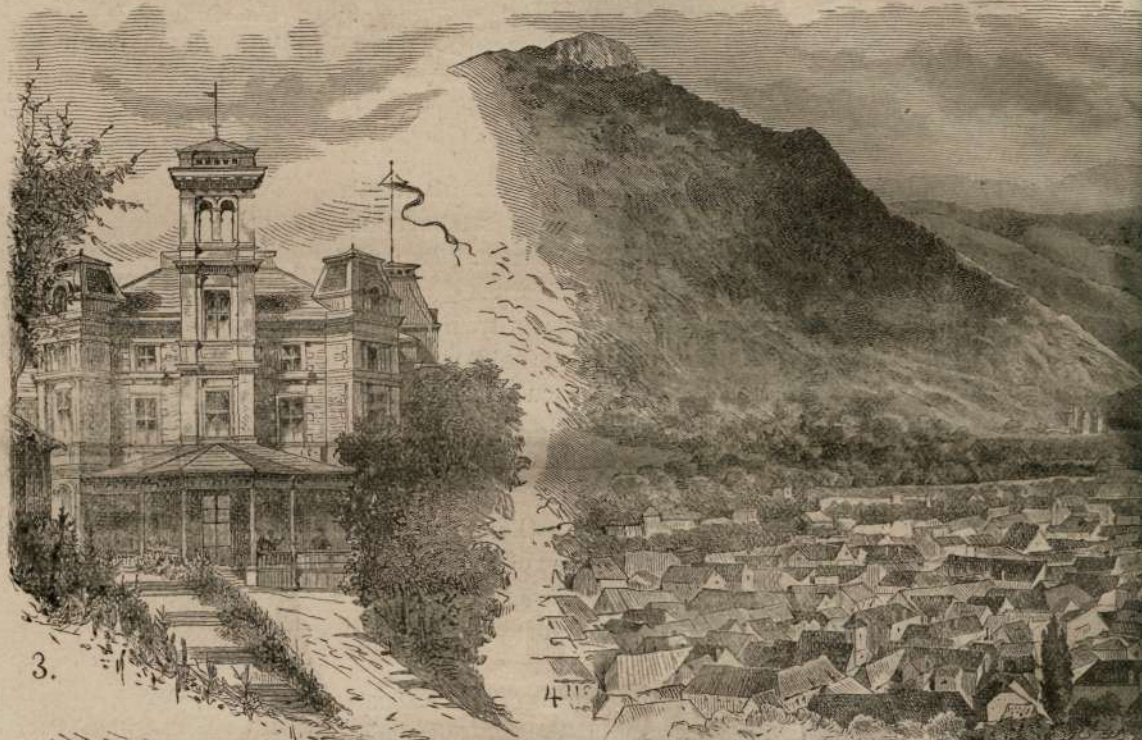
„Cându au fete neinzestrate si inzestrate, numai cele neinzestrate moštenescu de-o potriua fie-care.“

Ce bizarerie! Codulu lui Caragea face deosebire in acésta privintia nu numai intre sexe, intre frati si sorori adeca, dar' chiar' intre sorori!!! Gratia noului codu civilu care face egali pe toti copiii frati si sorori, evitandu cu acestea multe rele ce ar' resultá din gielosi'a iscodita de chiar' nedreptatea unei legi negândite!

Acam o scurta aruncatura de ochiu asupra diferitelor obiceiuri ce insoțiescu nascerea unui copil. In mai tôte tierile creștine onorurile ce se dăcu asiá ale venirii in lume ale unui copil se facu la botezu. Ele sunt mai totu-de-a-un'a lasate in sarcin'a nasiului; cându inse se facu cu mai multa ceremonia si cheltuiela, cum balu etc., aceste deosebite cheltueli de sgotu privescu pe parinti. In Occidentu a caduutu obiceiulu daruriloru din partea nasiloru, totu-si suntu tienuți de cuviintia a impartí bombóne si a dá copilulu o scufa eleganta. La catolici nasii de botezu suntu dóue persóne, dupa cum la cununie patru, se intielege in ambele casuri, barbati si femei. Beseric'a orientulu are in obiceiú numai unu nasiu séu nasia la botezu; esceptiunea o gasimu numai in Montenegro unde botéza doi barbati. La noi in poporu nu e tocmai obiceiú dar' tóte cine vrea se daruiesca cu cev'a pe unu copilú mergându se vadia pe lauza; darurile inse din partea nasiulu la botezu suntu in poporu nostru in usu chiar' cá o obligatiune, dupa cum la implinirea anulu finulu luându-i din peru trebue se-i daruiesca o juninca, o mânza, o óie séu si parale. In Rusi'a e de rigurósa cuviintia a daru pe lauza cu bani dupa positia lui ori cine o visitéza, acést'a negresitu in poporu unde se mai tiéne inca obiceiulu de-a botezá pe copii noi nascuti in diu'a de Bobotéza.

1.

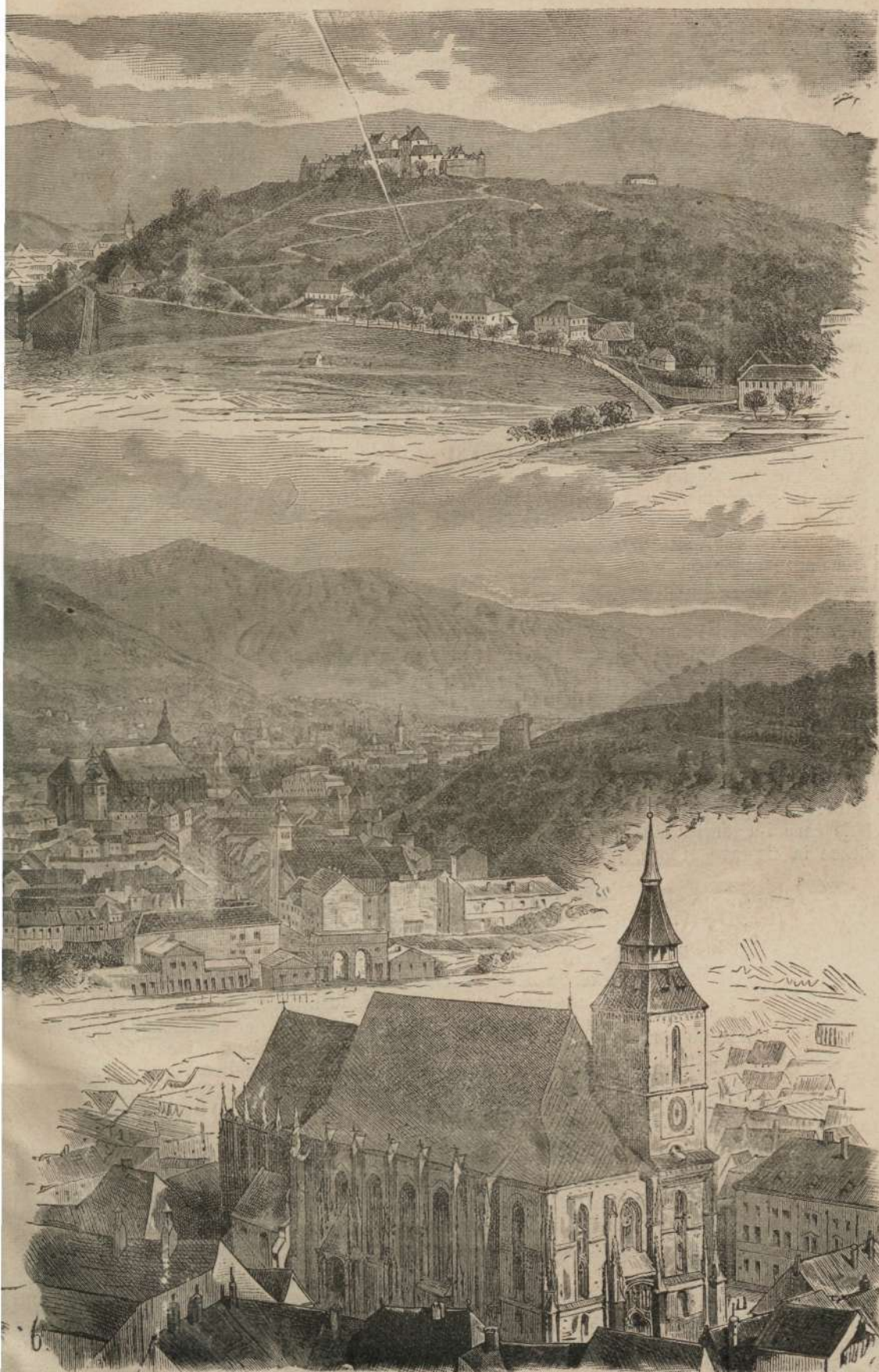
3.

3.

TIPURI DE

1. Scól'a evang. de fetitie. — 2. Cetatea. — 3. Cas'a Reuniunii de-dare-la-sen

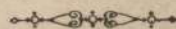
BRASIOVU.

1. Orasiulu Brasiovu. -- 5. Rësnovu. -- 6. Beseric'a négra -- evangelica.

Dupa botezu se dà o mësã in familie unde cu invitati cu totii e cã o conditia esentialã a se imbatã bine. Acést'a in poporu; clasele nobile s'au europeanisatu aprópe cu totulu.

In Serbi'a, Greci'a, Albani'a, Istri'a si Bulgari'a la botezu suntu tóte obiceiurile cunoscute ale besericeii orientale cã si la noi. Se nu uitamu cã poporul nostru crede in urzitori, adeca in nisce genii cari la trei dïle dupa nascere vinu in mediulu noptii in numeru de trei se urzësca pe copilul, adeca se-lu inzestreze cu norocu ori cu nenorocu, cu viétia mai lunga séu mai scurta dupa placulu loru, cu daruri séu talente bune ori rele, cu avutia, onoruri etc.; de ace'a se gatesce o mësã cu totu ce se gasesce in casa mai binnu si dupa darea de mãna a fiecãrui'a asemenea se mai pune pe mësã bani de auru, de argintu; dupa cum e de avuta cas'a in care se nasce copilul, tóte acestea pregatiri se facu cu mare grigie pentru urzitori cari voru fi dispuse séu indispuse dupa cum va fi mës'a de bogata. De-o va gasi pe placu are se urzësca bine pe copilul, de nu, voru fi si ele scumpe in darea norocului. Se notamu inse cã aceste Dómne uriztorie tiénu óre-cum socotéla de positi'a parintiloru si cã pretentiile loru sunt proportionate cu darea de mãna; trebue inse cã fie-care se-i faca pe câtu ílu érta puterile cã se le multiemësca. Se intielege de sine cã de tóte acele pregatiri beneficiaza mósi'a.

(Va urmã.)

PARINTELE CARTHAUSI.

— ROMANU de Br. JOS. EÖTVÖS. —

(Urmare.)

XII

Unu locu predilectu de preâmbulare ni erá Vauc-luse. Acésta regiune încântátoria, unde murmurulu linu alu ríuletiului impreuna cu vijáitulu frundiilor mișcate de vântu ne reimprospetá in memoria amorulu si cântulu marelui poetu, se potrivíá fôrte bine cu starea in care me aflám eu. Aici lângá Juli'a, unde sântieám totu ce a cântatu poetulu, si recitându-i neperitórele cântece, 'mi desváliámu sântiemintele miele, eu me aflám in deplina fericire. — Curata si liniscita, cá in-ainte de acést'a cu mai multe veacuri, stá si adi alví'a apei intre zídurile inalte, cari se inaltia susu in giurulu ei cá si pentru de-a scuti loculu visárilor de odinióra a poetului. Pretutindeni numai stânci intêmpina ochii omului, in dosu formându unu zidu in semicercu, de laturí plecate spre alví'a apei in forma de movile uriasia, numai spre faci'a apei inverdiesce unu smochinu cá simbolu alu acelei singure sperantie ce a traítu in sufletulu lui Petrar'e fára cá se aduca odori, cum nu aduce nici acestu arbore in loculu seu umbrosu, si totu a fostu frumósá cum suntu frumóse si ramurile verdi ai acestui arbore in acésta pustéia petrósa. Din josu curge ríuletiulu in cataracte, ér' susu pre munte stá cetatea Laurei. Aici a siediutu si poetulu, aci lângá alví'a apei, póte chiar' pre acésta pétra care ne aflám noi, si a cantatu in josu spre valurile in cari se oglindeá azurulu ceriului, si-a ascultatú vuietulu ríuletiului, dar' in sufletulu lui nu se gândíá decátu la un'a — la Laur'a. Acum tace elu, anim'a i-s'a prefacutu in cenusia, si impreuna cu ea si laurulú sbatutu de dureri; cetatea Laurei se afla in ruine, si tóte suferintiale poetului s'au trecutu intru-o romançia invecchita; dara gândirea lui traiesce, traiesce din acésta regiune care i-a servitu modele pentru creatiunile lui, traiesce in fie-care arbore, in fie-care pétra.

Curiósa mai e totusi ursit'a poetului; póte se-si tréca pe veacurile viitórie durerea s'a si se stórca la-cremi din mii de ochi chiar' si atunci cându pétr'a mormentalá inca i-s'a prefacutu in pulvere, — dar' nu e in stare a-si creá unu momentu fericitu. Ori fostáu fericitu acél'a, care odinióra a umplutu cu oftarile s'ale aceste locuri? elu, a carui anima s'a invapaiatu de dóue amoruri, si a carui ursita a fostu a nu aflá decátu chinuri in amêndóue — patri'a vediéndu-si-o ruinata si de Laur'a fiendu despartitu pentru totu-de-a-un'a prin juramentu. Ori fostái fericitu invapaiatule Tasso, fericitu baremi si numai in ór'a cea din urma? cându la urma, dupa atâte suferintie, pausându in claustrulu lui Onufrio, cá si gladiatorulu moribundu, in ultimele-ti momente ai auditu resunându in giurulu teu freneticele aplause ale persecutoriloru tei. Se díce ca ai surisu si pre obrazii-ti încântati a stralucitu primulu radiu de bucuria: dara óre acestu surisu nu a fostu espressionea unei anime amarite? si óre acésta bucuria nu ti-a umplutu anim'a mai multu pentru ace'a cà-ci luái ultimulu daru alu ómeniloru, decátu pentru ca erá chiar' incoronarea t'a? Si óre ferice ai fostu tu Rousseau, tu Byron, ori cel'alalti cu sutele din mii de milióne decându susta pamentulu, cari a-ti portatu in anima durerile

intregului veacu in care ati traítu, fóra cá se aveti nici chiar' cea mai mica mângaiere. Diamante printre paturile de carbune a omenimei, cari numai pentru ace'a a-ti fostu creati cá se straluciti in recea lumina, pre cându soçii vostri mai fericiti au disparutu printre flacarile incalditórie. — Poporulu ve admira si ve invidiazá sórtea, pentrucá spiritulu vostru e mai bogatu, si fruntile vóstre inalte sunt incoronate de lauri; oh! dara nemene nu cugeta, ca terenulu vietiei in care a-ti seceratu atât'a pe sém'a altor'a, pentru voi este stérpu, si cá ramur'a verde de lauru ce ve incungiura fruntea, a fostu numai vlastariulu din vêrfu alu arborelui vietiei.

In o séra frumósá de Juliu inca ne aflám in Vauc-luse. Sórele apusesè de multu, cându ne gândíám la re-ntórcere a-casa, si am plecatu catra otelulu intitulatu „Petrar'e si Laur'a,“ unde ne asceptá caret'a. Aici ne surprinse o scena straordinaria. — Cas'a acést'a de ordinariu fôrte liniscita, acum erá indesuita de straini; pre vét'r'a culinei, intre dóue lumini, siedeá unu tieranu benefacutu, avêndu la spate o facia de lemnú si inaintea lui unu opaietiu tienutu de o servitória roscovana. Personagiulu ast'felu luminatu din tóte laturele, cu óre-care greutate dara in tonu destulu de puternicu, ceteá o hartie, care din forma si cuprinsu curundu recunoscuí ca e „Moniteur“-ulu, pre cându multímea indesuita in giurulu lui f-i urmá din cându in cându cuvintele cu aplause frenetice si vivate entusiastice. Ospetariulu si soçi'a lui aduceá un'a dupa alt'a sticlele cu vinu, si afara lângá usia unu téneru savoyard 'si recomandá cocardele treicolóre. — Tocmai ajunsèsè si aici vestea revolutiunei francese, si ce'a ce vediurámu aici nu erá decátu imitatiunea de liliputi a marelui mișcamentu din Paris, ce in ace'a dí póte ca s'a repetitu prin Franci'a intréga. — Juli'a s'a spariatu si amu grabitu câtu numai amu potutu din acésta societate patriotica, din sinulu carei'a inca unu puternicu strigatu de „piéra aristocratii“ — urmá caret'a nóstra si pre servitorii in livré.

Cene nu si-a vediutu nici-cându pre iubit'a s'a tremurându de frica, acél'a nu scie ce e fericirea; si póte se-lu cuprinda mirare, cum asiu fi potutu eu cugetá numai la amorulu meu in aceste mominte de resturnare a patriei miele. Si totusiu asié erá. Pre lângá caret'a nóstra mergeá multíme in cete mai mari si mai mici catra Avignon, strigându acusiu: „traiesca regele!“ acusiu „traiesca libertatea!“ dara eu abia audieámu aceste strigate, la sunetulu caror'a si numai cu câteva luni mai inainte mi-ar' fi palpitatu de bucuria anim'a; nu sântieám nemicu decátu stringerea mânei tremurátore si nu audieám decátu viersulu innadusítu cu care ne agraiá Juli'a allipindu-se de mene. — Celu ce iubesse se afla in o lume cu totulú propria, si isolatu de tóta lumea din afora, elu se póte sânti fericitu si cându i-se restórna patri'a, pentrucá sântiesce o stringere de mâna sincera; ori nefericitu pre cându invinge neamulu lui, pentru cà o privire rece la oborítu la pamentu.

Inainte de-a ajunge in Avignon, ni-am coborítu, cá nu cumv'a esteriorulu nostru aristocraticu se ne casiuene cev'a neplaceri, si braçiu de bratiu intrarámu in orasiu. Ast'felu ajunserámu fára nici o atingere la cas'a matusiei la pórt'a carei'a ne asceptá unu servu betránu, care inchisè indata pórt'a, precându noi grabirámu la matusi'a ingrijata.

Celu ce nu a vediatu scen'a, la care fusèi eu martore, acum'a, abia si-o pòtè inchipuii ace'a. — Intréga poporatiunea casei erá adunata in sala-de-mâncare, matusi'a in vestiminte de caletoria radiemata de stêlpulu de piétra a vechiului caminu, lângă ea betrânulu parinte sufletescu, acarui fația palida adi nu poteá inspirá nici cea mai mica mângaiere; in giurulu acestoru dóue personagie cátiva betrâni amici ai casei, cari in fric'a lorú cercarâ societatea, ori cari 'si socotirâ mai in securantia la acésta betrâna onorabila persóna si pretiésele lorú aduse cu sene-si; mai departe servitorii ce se invêrtiáu incóce si incoló sioptindu intre sene, apoi in midiuloculu odaiei o multime de coufere diumetate impachetate, si preste tóte acestea vederea luminariloru cu festilele necuratite: formáu unu intregu de totu straniu si surprindietoriu, ce nu tí-lu potú descrie. — La intrarea nóstra, bun'a betrâna alergâ cu strigátu de bucurie inaintea Juliei, si stringându-o catra sênulu seu plânse, fára se scie pòtè nici dên's'a, cá óre aceste lacrimi i-le stórcè bucuri'a cá revede pre iubit'a s'a pre care o socotea pierduta, ori dorerea cá in asié mominte critice trebuí se o revédia. Societatea intréga me coplesi cu intrebari despre impregiarile prin cari am trecutu, si dupace le-am enaratu tóte, éراسi fie-care 'mi spuse atâte grozavenii caroru li-au fostu martori, ce eráu aprópe se me cuprindia fióre.

Dela strada se audieá sunetu de musica si pe-unu tempu se facú linisce in odaia; toti ascultáu cu atentiune incordata music'a ce se ap. opiá lasându a se audi inca numai câte unele sunete intrerupte. — Oh, Domnedieule! oftâ in urma abbatele, incrucisiându-si mânilé cu desperare, — afóra cânta Marseillaisea, suntemu pierduti; afurisiitii republicani se apropie, ei 'si voru resbuná asupr'a bietului nostru ordu pentru mórtea lui Bruno; si ce poteámu face noi in acést'a? in 1815 atâtu de evlaviosu erá poporulu, si cene l'aru fi potutu retiéne in — sant'a lui manie? — Music'a se apropiá, in odaia se facú tacere mormentala, numai aórea se audieá câte o espresiune de ruga din gur'a abbatelui, pe cându dela strada resuná pâna la noi maretulu cântecu din 1789; corulu musicalu unitu cu viersulu duru dara puternicu alu poporului dá unu sunetu asemenea trasnetului. — Matusi'a se rugá, Juli'a palida stá lângă mene cá unu stanu de pétra fára se dica vre-unu cuventu, pâna ce inspaimêntatoriulu cantecu resunându cá o primejdia pre lângă cas'a nóstra, amuti in o strada laterala. — Dómne iérta-ne! — oftâ caruntulu servitoriu; acést'a a fostu asemenea casului din 1792, cându fericitulu marquis . . . — Taci! — 'lu intrerupsè matusi'a, nepotêndu-si ascunde emotiunea, — elu a moritu pentru regele seu si pentru caus'a drépta; dara cene scie, ce sórte ne ascépta pre noi? — Juli'a percursè cu privirea paretii salei pre care se afláu atêrnate portretele familiei nóstre; si cându me apropiái de ea, cá se o incuragiezú, dens'a aruncá asupr'a-mi o cautatura selbatega si aretându spre chipuri strigá cu cutremuru: aici atêrna portretele aloru trei individi cari si-au sfêrsítu viéti'a pre esiafodu, si stringându-mi mân'a cu convulsione cadiú la pamentu. O-am dusu in chili'a ei, si abia o am asiediatu acolo, cându de catra piatiu resuná unu nou vuietu. „Se traiésca regele! diosu cu republicanii!“ resuná din tóte partile; si abbatele nostru impreuna cu societatea intréga sarirâ susu, intocma cá sierpele lui Moise prefacutu din bâta, si imbraçisiându-

se unulu pre altulu, batêndu in palme, saltáu de-a lungulu salei. — Acumu erá vitézu fie-care, toti blamáu plebea misera si eráu gat'a a mori pentru regele, ins'a-si económ'a casei plina de gloria invêrtiá prin mâni unu umbrariu, ce tocmai voiá alu impachetá, judecându la spêndiurátore pre toti revoltantii — pâna cându unu strigátu chiar' contrariu celui de mai inainte puse capetu bucuriei si curagiului. — Acum dupa ce in urm'a Juliei, s'a indepartatu si matusi'a, si eu am potutu privi totulu cu o cautatura rece scrutatória, abia mi-am potutu opri risulu vediédu ce caricatura a facutu fric'a diu societatea intréga, si chiar' la ace'a cugetám cátu de ridicula pòtè fi viéti'a omului in cele mai insemnate momente ale ei. . . . cându unu vuietu nou mai mare inca decátu cele de mai inainte 'mi atrasá asupr'a-si intrég'a atentiune. Acum dóue feliuri de strigate se audieáu de-odata: „se traiésca regele!“ — ér' de alt'a resuná marseillaisea urmata de strigatulu „se traiésca parisienii!“ si aceste strigate se repetáu din ce in ce mai cu mare turbare, pâna ce in urma devenirâ unu vuietu din care nemicu nu se mai poteá intielege. — Aici va fi batalia, disè abbatele; — numai de n'ar' impuşcá, oftâ unu baronu secu la fația, in care se redeseptâ fric'a emigratiunei si memori'a tutungeriei, in care 'si cáscigá pânea cátu a fostu in strainatate. — Eu in care acestu vuietu redeseptâ tóta curiositatea juvenila, luându-mi palari'a, esi afora, dupa ce nu cu puçinu necasu isbutii a induplecá pre unu servitoriu se-mi deschida pórt'a.

(Va urmá.)

Numele ei...

Scríá cu dragu numele ei,
Se-a tiermului nasipu;
Daz' valuci multe-au navalitu
Si scrierulu fú — peritu.

Elu l'a sapatu pe stanca susu,
In nea si pe ghiaciazii —
Daz' érn'a grea cu ea l'a dusu
Si 'n locu adi flori rezacu.

Se-unu trunchiu marelin elu l'a taiatu
Cá'n veacu nestoru se fie;
Daz' fulgerulu a inccumatu
A trunchiului taria.

— Vai! ori si unde elu a scriou,
Alu ei nume 'n iubice —
Sa stersu, precum si alui viou,
Sa stersu cu secericie! . . .

Emili'a Lungu.

Consilii pentru Dame. Aveti privirea sigura, aerulu nepasatoriu, vorba simpla, si vócea câtu se póte mai dulce.

Plecati fàrà mişcare, fàrà gestu, si fàrà se aveti macaru aerulu de-a ve gândi la acést'a.

Cautati se aveti spiritulu cá din întèmplare, respunsulu cá si fàrà voi'a D.-vóstre, dar' ascultati cu seriositate.

Cautati se sciti totu ce se petrece... si parati a fi de fačia; întrebati in totu-de-a-un'a pentru a scí totu ce este cu putintia; cetiti totu si nu citati nimicu, vedeti totu si ve infaciati cá si cându nu a-ti scí, auditi, totu si aveti in totu-de-a-un'a aerulu ca ve mirati, doriti totu si nu cereti nici odata nimicu.

Resènti o lovitura in inima si pastrati-o fačia cá de marmora; nu vi se permite se aveti cându sunteti emotionate, decátu numai vèrfulu urechii rosie.

Dormiti multu pentru a renasee inlesnire in viétia.

Màncati bine pentru a ve sènti cu putere.

Fiti vesele pentru a remàne frumóse.

Fiti indulginte pentru a atrage simpatia.

Fiti caritabile pentru satisfacerea vóstra personala.

Fiti sincere pentru a nu fi nici odata neliniscite de adeveru.

Si, daca puteti, nu rositi nici de rusíne nici de placere.

Vedeti indata, judecati indata, si cugetati câtu se póte mai repede pentru a pastrá sàngele rece.

Mergeti incetu, cu capulu mai multu aplecatu inainte, cu corpulu dreptu, si in totu-de-a-un'a atingându pamentulu cu vèrfulu petiorului.

„Ea“ insemnédia ceea ce este mai frumosu, mai dragalasiu, mai plinu de spiritulu, mai amabilu, mai virtuosu, mai încântatoriu, mai tainicu, mai divinu din totu ce exista pe acestu pamentu, pana in momentul in care unu capriciu alu sortiei face dintr'èns'a un'a si respingatoare. „Ea“ e unu àngeru, ce se preface in demonu, unu porumbelu ce devine sierpe, unu mielulu ce se preface in tigrulu; un'a flóre care se vescediesce si din miro-sulu carei'a nu mai remàne nimicu in urma. Une-ori in casuri fericite si fòrte rari, „ea“ nu se schimba ci remàne àngerulu, porumbelulu, mielulu, flórea mirositóre, — acést'a depinde inse in prim'a linie dela gradinariulu care are se-o îngriéscu.

Casatori'a si femeile la Zulusi. — Zulusii au obiceiuri particulare in ce privesce casatori'a lor. Cându unu barbatu doresce se se însóre, se duce la tatalu femeii pe care voesce se-o ea si-i cumpera fét'a cu 12 capete de vite. Dupa dupa unu óre-care tèmpu nu vede famili'a s'a crescându prin acést'a casatorie, cere dela sovrulu seu restituirea celorlu 12 capete de vite, si acést'a restituire este de dreptu. Déca inse se nascu copii, si acesti copii suntu fete, inim'a parintelui se bucura pentru cá póte se le vènda si se scóta pe ele pretiulu ce a platitu pentru mam'a lor, si câte odata multu mai multu. — Barbatii la Zulusi facu fòrte puçina tréba, cultur'a pamentului fiindu lasata femeiloru. Ei inse

mulgu vacile, pentru cá nu e permisu unei femei se se atinga de o vaca, si aceea ce si-ar' permite acést'a ar' fi imediatu omorita. Bordeiele in cari traescu Zulusii suntu formate din prajini acoperite cu paie; ele au o inaltime be celu puçinu 7 pitore. In centrulu bordeiului se afla vètr'a: fumulu iesa pe usia. — Ori ce femeie are unu bordeiu ce e numai alu ei, si sosindu in fie-care satu, se póte scí imediatu numerulu femeiloru din elu numerându acele bordeie. — Zulusii credu in trecerea sufletului umanu, dupa mórte, in corpulu unui sierpe; de aceea sierpii suntu in mare veneratiune la ei. Ori-cine ucide unulu din aceste reptile este imediatu omoritu, si déca unu sierpe parascesce unu bordeiu séu satulu, se considera acestu evenimentu cá de reu auguru.

Divortiuulu la insecte. — Omulu de siguru nu e singurulu animalu. — vorb'a naturalistiloru, — care se-si fie pusu întrebarea divortiuului. Dar' din cauza conditiuniloru sociale acésta cestione nu are aceea-si importantia cá la noi.

De esemulu la insecte, Oh! lucrulu e prea simplu!

Adesea in casu candu exista nepotrivire de caractere intre cei doi soçi, cucón'a care e mai mare si mai puternica de câtu cuconulu i-lu mánéncu si pacea é' domnesce in casa.

La alte insecte, de esemulu la halicte din famili'a hime-nopteleru, cá la albine, casatori'a se desface singura. — In Septembrie nunt'a. — In Novembre moru toti barbatii. Nu mai remànu de câtu veduvile, cari paru neconsolabile si cari se retragu prin gauri cadindu intr'o profunda letarghie, pricinuita fara indoiea de escesulu durerei. — In Maiu incepe desceptarea generala a tuturoru veduveloru cari au in Iulie: copii suntu fete, care se silcesc de devie mama, nascundu insecte de amendóue securile. Apoi ciclulu reincepe.

Midilocu de-a curati lantiurile de auru. Baga lantiulu intr'o sticla cu puçina apa calda. Adaoge puçinu sapunu rasu si prafu de varu, si clatesce sticla bine in decursu de o minuta. Apoi scóte lantiulu, spala-lu cu apa curata si svènta-lu. Lantiulu va straluci frumosu.

Pete de cafea cu lapte. Pentru a departá ast'feliu de pete din stófe de matasa séu de lana, unge partea respectiva cu glycerinu neparfumatu, spala-o apoi in apa calda si calca cu ferulu pe dosu, pana e inca umeda. In modululu acést'a nici colóreia cea mai delicata nu se ataca, é' glycerinulu absórbe nu numai grasimea laptelui, ci si acidulu cafelei.

Camesi de hartie fòrte frumóse si eftine se fabrica in America. Peptulu acestoru comesi este compusu din siepte foi, ast'feliu ca dupa ce s'a portatu o dí se rupe lasându locu altei feçie de desubtu alba cá zapad'a, asiá cá in fie-care dí din cele siepte dile ale septamànei se pare cá a imbracatu o camasia nóua si fòrte curata. — Fabricantulu a avutu fericit'a idee cá, pe dosulu fie-càrei foi (din cele siepte cari compunu peptulu), a tiparitu câte o povestire fòrte interesanta, cu scopu cá celu care va cumperá comesi'a din curiositate cá se citésca povestirea câtu mai iute, va rupe întreag'a comesie, — lucru care se întèmpla cu multi curiosi, si de care fabricantulu profita vèndiendu cu atátu mai multe comesi.

O lampa uriasie. M. J. Bourdais, care a construitu si trocaderulu espositiunei parisiane, a proiectatu unu turnu de 300 metri inaltu in vèrfu cu o Jampa, care va ocupá unu locu de 17 metri cuadrati si va luminá cu itensitatea a dóue milióne flame de carcelu. Acésta lampa singura va luminá Parisulu intregu si unele locuri dinpregiurulu metropolei franceze pana la fluviulu Sein'a. Proiectulu statorese spesele cu 3,120,000 franci daca turnulu se va construi din granitu; daca inse acél'a se va construi din feru spesele se voru urcá aprópe la 15 milióne franci.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editoru: **Niculae Fekete Negrutiu.**

Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu in Gherla.